به نام خدای بخشنده	ساعت شروع: ۱۲:۳۰
نام درس: علوم و فنون ادبی ۳ — دبیرستان شاهد شهید کدیور	تاریخ آزمون: ۲/ ۱۰ / ۱۴۰۲
نام و نام خانوادگی: — رشته ادبیات و علوم انسانی – پایه دوازدهم	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
آزمون نوبت اول پایه دوازدهم — تعداد صفحه: ۴ نظری – دی ماه۱۴۰۲	

ردیف		بارم
۱	**تاریخ ادبیات (۲ نمره)**	
	۱ – واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.	۰/۵
	الف) از شاعران شاخص دوره بیداری که تحت تاثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. (عارف قزوینی – فرخی یزدی)	
	ب) منشات مهم ترین اثر (علی اکبر دهخدا – قائم مقام فراهانی) است.	۰/۲۵
	۲ – کدام یک از جملات زیر درست است؟	
	الف. از مهم ترین آثار ترجمه شده در دوره بیداری می توان به کتاب « سرگذشت حاجی بابای اصفهانی » اثر جیمز موریه اشاره کرد..	
	ب. ملک الشعرای بهار در روزنامه اش، قرن بیستم به افشای اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان خود پرداخت..	۰/۲۵
	۳ – اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه پرداخت ..... بود.	
	الف) نسیم شمال ب) میرزاده عشقی ج) محمدباقر میرزاخسروی د) میرزاآقاتبریزی	۰/۲۵
	۴ – تاریخ بیداری ایرانیان اثر کیست؟	
	۵ – کدام یک از موارد ستون « ب» به جملات ستون « الف» مربوط است. (یک مورد در ستون « ب» اضافی است.)	۰/۵

گروه الف	گروه ب
۱- مجله « بهار » در سال های مشروطه توسط ..... منتشر شد.	محمدتقی بهار
۲- از میان رمان نویسان می توان به محمد باقر میرزا خسروی با رمان ..... اشاره کرد.	شمس و طغرا
	یوسف اعتصامی

	۶ – یک اثر از « صبای کاشانی » نام ببرید.	۰/۲۵
۲	**سبک شناسی (۲ نمره)**	
	۷- در بیت زیر، کاربرد واژه مشخص شده، جزئ کدام سطح از سبک شعر در « دوره بیداری » است؟	۰/۲۵
	« هر نوگلی که از سر کلکم شکفته گشت در حال خار گشت و به پای دلم خلید »	
	۸- در جاهای خالی، کلمات مناسب بنویسید.	۰/۵
	الف) در دوره بیداری، صنایع ادبی از نثر جدا می شود و نثر در خدمت ..... به شکلی پویا قرار می گیرد.	
	ب) مفهوم آزادی در شعر دوره بیداری، مترادف با ..... است.	

www.kanoon.ir

	۹- یک مورد از ویژگی های فکری نثر دوره بیداری را نام ببرید.	۰/۲۵
	۱۰- کدام یک از عبارات زیر بیانگر ویژگی « سطح زبانی » سبک نثر دوره بیداری است؟ الف) یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوره مشروطه، حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه های داستان است.	۰/۵
	ب) در نثر دوره بیداری واژه ها و ترکیب های عربی ناآشنا کمتر می شود و به دلایل گوناگون بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی و فرانسوی و ... به نثر فارسی وارد می شوند.	
	۱۱- هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی های (زبانی – ادبی – فکری) است؟ الف) در دوره بیداری عبارات وصفی دور و دراز کاهشی چشمگیر می یابد. ب) نثر فارسی قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می گذارد و گزارشی و ساده می شود.	۰/۵
۳	موسیقی شعر (۶ نمره)	
	۱۲- کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی دارد (با دو وزن خوانده می شود) الف) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم ب) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست	۰/۲۵
	۱۳- برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان تک پایه ای – همسان دولختی) الف) آب زنید راه را هین که نگار می رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می رسد ب) ماه فروماند از جمال محمد سرو نباشد به اعتدال محمد پ) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید	۰/۷۵
	۱۴- در بیت « پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند » : الف) چرا مصوت بلند / و / در کلمه « ابرو » کوتاه تلفظ شده است؟ ب) شاعر در واژه « ابرو » از کدام اختیار شاعری استفاده کرده است؟ (زبانی – وزنی)	۱/۵
	۱۵- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند « ی » همواره کوتاه است؟ « به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی روید من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن	۰/۲۵
	۱۶- برای بیت « تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف ما نیست که از دیده چه ها رفت » کدام وزن درست است؟ الف. مفعول مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ب. مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن	۰/۲۵
	۱۷- وزن بیتی « مفعول مفاعلن مفاعیلن » است. اگر آن را به گونه ای دیگر دسته بندی هجایی کنیم چه وزنی ایجاد شود؟	۰/۷۵
	۱۸- بیت « به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد » : الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید.	۲/۲۵

www.kanoon.ir

۴	**زیبایی شناسی (۶ نمره)**	
	۱۹- در هر یک از بیت های گروه « الف» کدام آرایه ادبی گروه « ب» به کار رفته است؟ (در ستون « ب» یک مورد اضافی است.)	۱

گروه الف		گروه ب
۱) بهر این فرمود رحمان ای پسر	« کل یوم هو فی شان » ای پسر	تضاد
۲) اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را	روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع	تضمین
۳) چون جواب احمق آمد خامشی	این درازی در سخن چون می کشی	لف و نشر
۴) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است	ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	تلمیح
		اغراق

۰/۵

۲۰- برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف. این مه که چون منیژه لب چاه می نشست گریان به تازیانه افراسیاب رفت (تلمیح – حسن تعلیل)

ب. هر کاو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها (مراعات نظیر – اسلوب معادله)

۰/۷۵

۲۱- با توجه به بیت زیر:

« حرفی است این که خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید کس»

۰/۵

الف) شاعر به چه داستانی اشاره کرده است؟

۰/۵

ب) این آرایه و هنر شاعرانه چه نام دارد؟

۱/۲۵

۲۲- در بیت « دل و کشورت جمع و معمور باد ز ملکت پراکندگی دور باد »

الف) لف اول را بیابید. ب) نوع این « لف و نشر » را بنویسید.

۲۳- با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه « متناقض نما » به کار رفته است.

۱

عجب مدار که در عین درد خاموشم که درد یار پری چهره عین درمان است

۰/۵

۲۴- در بیت: « سر من مست جمالت، دل من دام خیالت گهر دیده نثار کف دریای تو دارد »

الف) واژه های مشخص شده کدام آرایه ادبی را به وجود آورده است؟

ب) یک دلیل ذکر کنید.

۲۵- بیت زیر کدام آرایه ادبی را خلق کرده است؟ توضیح دهید.

« یار بی پرده از در و دیوار در تجلی است یا اولی الابصار

۲۶- در بیت زیر واژگانی که آرایه متضاد دارند را مشخص کنید.

« شکر ایزد که به اقبال کله گوشه گل نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد »

۵	**نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)**	

۲۷- با توجه به شعر زیر از « ملک الشعرای بهار » به پرسش ها پاسخ دهید.

از مُلک ادب حکم گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند

آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گوید چه نشینی که سواران همه رفتند

www.kanoon.ir

	داغ است دل لاله و نیلی است برِ سرو کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند افسوس که افسانه سرایان همه خفتند اندوه که اندوه گساران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند خون بار بهار از مژه در فرقت احباب کز پیش تو چون ابر بهاران همه رفتند	۰/۵
	الف) یک مورد از ویژگی های « فکری» این سروده را بیان کنید.	۱
	ب) چهارمورد از ویژگی های ادبی شعر بالا را بنویسید.	
	۲۸- در بیت زیر دو مورد از ویژگی های فکری شعر دوره بیداری را نام ببرید. « آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی »	۰/۵
	۲۹- متن زیر از « قائم مقام فراهانی » است.، دو ویژگی زبانی آن را بنویسید. « مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته ... »	۱
	۳۰- در متن زیر ۲ ویژگی زبانی نثر دوره بیداری را نام ببرید. « ننه، هان این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای الهی روده ات ببره، چه قدر حرف می زنی؟ حوصلم سر رفت. آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی »	۱

« پیروز و موفق باشید »